

**ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ
МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

№ 24(13) 2017

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Внесений до переліку наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2013 № 1609)

Заснований в 2011 році

Виходить 4 рази на рік

Херсон, 2017, № 24 (13)

Засновник і видавець:

Херсонський національний технічний університет

Головний редактор	Савіна Галина Григорівна , д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ
Заступник головного редактора	Миколайчук Наталія Сергіївна , д.е.н., професор, декан факультету перепідготовки та підвищення кваліфікації ХНТУ
Відповідальний секретар	Шандова Наталія Вікторівна , к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ

Редакційна колегія:

<i>Савіна Г. Г.</i>	(головний редактор), д.е.н., проф., завідувач кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Димитрова Віолета Янева</i>	доцент, доктор, проректор з міжнародної співпраці та зв'язків з громадськістю Варненського економічного університету, завідувач кафедри економіки та управління торгівлею, Болгарія.
<i>Миколайчук Н. С.</i>	(заступник головного редактора), д.е.н., проф., декан факультету перепідготовки та підвищення кваліфікації ХНТУ МОН України.
<i>Коваленко М. А.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів і кредиту ХНТУ МОН України.
<i>Шарко М. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та підприємництва ХНТУ МОН України.
<i>Ушкаренко Ю. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економічної теорії ХНТУ МОН України.
<i>Лопушинський І. П.</i>	д.н. з держупр., проф., професор кафедри державного управління ХНТУ МОН України.
<i>Чурсіна Л. А.</i>	д.т.н., проф., завідувач кафедри товарознавства, стандартизації і сертифікації ХНТУ МОН України.
<i>Сарапіна О. А.</i>	д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту ХНТУ МОН України.
<i>Софієнко А. В.</i>	к.е.н., доцент, декан факультету економіки ХНТУ МОН України.
<i>Сідельникова Л. П.</i>	к.е.н., проф., завідувач кафедри бюджетної та податкової політики ХНТУ МОН України.
<i>Вольвач І. Ю.</i>	к.е.н., доцент, завідувач кафедри міжнародного маркетингу і менеджменту ХНТУ МОН України.
<i>Шандова Н. В.</i>	(відповідальний секретар), к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ, №17449-6199Р

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Херсонського національного технічного університету, протокол №5 від 30.03.2017 р.

Адреса редакції: Україна, 73008, м. Херсон, Бериславське шосе, 24,
Херсонський національний технічний університет,
редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції»
E-mail: cernkmi@gmail.com
Телефон: (0552) 32-69-47

© Херсонський національний технічний університет, 2017

© Редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції», 2017

ЗМІСТ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА.....	5
Кальницька М. О. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-КУЛЬТУРНИХ РЕСУРСІВ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	5
Птащенко О. В., Гончарова К. Ю., Архіпова Д. Є., Кошарна В. В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	11
НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	19
Жогіна О. В. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДАТКІВ НА УТРИМАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	19
Маслюк І. О. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ (АПК)	25
О. Zuma, Y. Lola, H. Brusiltseva STATE OF HOTEL SERVICES STANDARDIZATION AND CERTIFICATION IN UKRAINE	32
Остафійчук Я.В., Маргасова В.Г. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЇ СФЕРИ ВІДПОВІДНО ДО ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	40
Шимко Я.Р. РОЗВИТОК ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З АКЦЕНТОМ НА СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ З ДОПОВНЕННЯМ ЇЇ НАКОПИЧУВАЛЬНИМИ СИСТЕМАМИ	48
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	53
Подлужна Н.О. ВИЗНАЧЕННЯ ВНЕСКУ РЕГІОНІВ У ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ В УКРАЇНІ.....	53
Потапенко Т.П. ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРНОЇ ПОЛІТИКИ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ТРЕНДИ МАЙБУТНЬОГО	58
Якушев О.В., Якушева О.В. УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ РЕГІОНУ НА ЗАСАДАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНИХ КЛАСТЕРІВ	65
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	71
Апальков С. С. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ФІНАНСУВАННЯ....	71
Афанасьєва О.М., Куц Я.М., Станкова А.О. PR EVENT AS PART OF THE EVENT MARKETING	77
Гарафонова О. І., Соболев С. М. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В БІЗНЕС- ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	81
Гоголь Т.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ	86
Житченко Г.О. ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	94
Загірняк Д. М. ПРАГМАТИЗМ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІНСТРУМЕНТИ ВИЗНАЧЕННЯ.....	99
Зінченко О.А. КЛАСТЕРИЗАЦІЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ РЕГІОНІВ	106
Кірнос І. О. ПРОБЛЕМА СТАРІННЯ НАСЕЛЕННЯ: РЕЙТИНГ УКРАЇНИ У GLOBAL AGE WATCH INDEX	115

Пархацька О.М.	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	125
Погодаєва М.К.	СУЧАСНІ НАПРЯМИ І СПОСОБИ ДИФУЗІЇ ІННОВАЦІЙ	131
Сарана Л.А.	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ БІЗНЕС-ІНКУБУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	135
Селіверстова Л. С.	НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ РИНКОВОЇ РІВНОВАГИ НА РИНКУ ЗЕРНА.....	140
Сиволап Л.А.	АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	145
Ткаченко Н.В., Гмиря В.П.	ТРАЕКТОРІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПІДПРИЄМСТВ АПК.....	152
Фролова Н.Є.	МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	159
Шарко М.В., Гусарина Н.В., Луб'яна Н.П.	ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	166
Янковой Р. В.	КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ПОРТФЕЛЯ ПОСЛУГ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ	171
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА.....		177
Кудлаєнко С. В.	СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ: СКЛАДОВІ ТА ПРИНЦИПИ	177
Шарко М.В., Буренко Ю.О., Скачков М.І., Вішневська Н.О., Дошенко О.В.	СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	183
Сибірицев В.В.	АРХІТЕКТУРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ	188
Гавренкова В.В.	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВНУТРІШНЬОФІРМОВОГО НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	196
Кисіль С.С.	ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	203
Коваленко Ю. О.	МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	209
Кудріна О.Ю.	КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	216
Маргасова В.Г., Дука А.П., Пилипів В.В.	СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МОРСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	221
Мацієвич Т.О.	ОПТИМІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В РОЗРІЗІ РІВНІВ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЕКО-РЕГУЛЮВАННЯ	227
Тарасенко А.В.	СУТНІСТЬ ТА ОЗНАКИ ЕЛЕКТРОННИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	233
Тітов М.А., Морозова О.Г.	ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ	239
Калатал І.Г.	УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ РЕПУТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ.....	245
Мацієвич Т.О., Грабар А.М.	ДІАГНОСТИКА ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРИ ДОХОДІВ ЯК ОСНОВНОГО ФАКТОРУ ВПЛИВУ НА ПРИБУТОК БАНКУ	250
Гарафонова О. І.	РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	255

УДК 332.15

O. Zyma, Y. Lola, H. Brusiltseva

**STATE OF HOTEL SERVICES STANDARDIZATION AND CERTIFICATION IN
UKRAINE**

Abstract. This manuscript is devoted to quality questions of hotel services in Ukraine that is ensured by the implementation of the effective decisions in the standardisation and certification state system. Some elements of the current classification system of hotels and means of placing in comparison with the world experience were been analysed. Sequence of the hotel service certification has been presented in this manuscript based on the international, interstate and state standard systematization and some other regulatory and legal acts on the standardization and certification sphere. Modern state and tendencies of the hotel industry development were been determined. Dynamical changes, which form a necessity for the legal support improving on the standardization and certification system of the hotel services were been identified based on presented research results. Some features of the hotel market development in regions with the high and low tourist attractiveness were been considered based on some main hotels activity indicators and used cluster analysis methods. Main organizational and economic factors of an influence to a development of the domestic hotel enterprises were been analysed and determined. State politics in the tax sphere of the standardization and certification hotel services and regional investment climate have been identified among those factors.

Keywords: hotel services, standardisation, certification, tourist, statistical analysis

Mankind evolution leads to the improving life quality and results in the urgent need in cognitive and communicative international activity that stimulates increase in tourist mobility of the bigger part of world's population. Providing adequate lodging man to a person out of his/her constant place of dwelling led to the extension of the range of demands to the quality of accommodation services rendered by establishments of the hotel type. This induced unitary regional and international standards creation for the hotel and restaurant business. At the same time, each country uses its methods, principles and mechanisms of standardization and certification depending on the level of development and necessity of state regulation in this sphere of economic activity. Thereby, the topic is actual and needs further theoretic and practical development.

The standardization and certification issues were studied by native and foreign scientists: Boiko M. H., Vahen L. I., Hopkalo M. L., Malska M. P., Pandiak I. H., Putsenteilo P. R.. However, not enough attention was paid to the peculiarities of modern state and development of standardization and certification systems as an instrument of state regulation of hotel services quality in Ukraine as well as its regions, which determined the main aim of the article.

Hotel infrastructure development depends on the perspectives of tourist development in the country and the attention that is by the state paid to this direction of economic activity. In Ukraine in 2010-2012, quite intensive development of hotel industry was observed, resulting from preparation and conducting of 14-th international football championship, and the demands to the hotel infrastructure put forward by UEFA in this connection. According to the UEFA demands, by 2012 hotel room stock in Kharkov should include 2765 apartments (1240 apartments of the category "five stars", 1315 – "four stars" and 210 – "three stars") for accommodation of UEFA "family".

The quantity of accommodation in the regions of Ukraine in 2012 is shown in Fig. 1.

In accordance with the information in Fig. 1, almost 17% (748) of hotel enterprises are located in the annexed AR of Crimea. According to this index, Lviv region holds the second place, in which there are three times less hotel enterprises than in the AR of Crimea. Having analyzed the statistic array of the quantity distribution in the regions, we can group regions of Ukraine on the basis of regular intervals method. Interval size (h) is calculated according to the formula:

$$h = \frac{X_{\max} - X_{\min}}{n}$$

where X_{\max} , X_{\min} is maximum and minimum value of the distribution array.

$$h = \frac{748 - 21}{3} = 57$$

Interval size for the row of distribution array under scrutiny equals to 57. The calculated intervals are presented in Tab. 1.

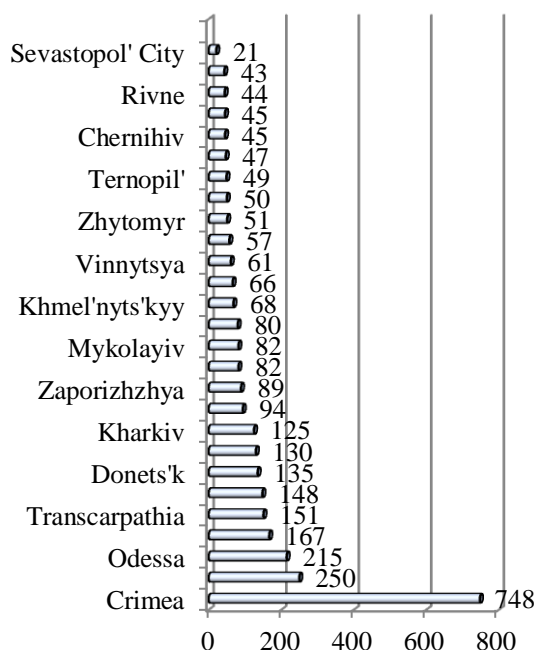

Fig. 1. The Quantity of Accommodation Establishments in the Regions of Ukraine

Table 1

Ukrainian Regions Classification According to the Quantity of Hotel Enterprises

Interval	Quantity of regions	Share, %
21-78	13	48,2
78-135	8	29,6
135-214	3	11,1
214-292	2	7,4
292 and more	1	3,0

The distribution array analysis revealed that almost half of the regions in Ukraine have no more than 78 hotels that provide services of different quality. The quantities of hotel enterprises within the scope of 78 to 135 enterprises are located in 30% of regions. Only 2 regions have considerable quantity of hotel enterprises, which totals from 214 to 292 hotels. That is, the distribution of the hotels in the regions is not even and depends on tourist streams intensity in the region and business activity in this sphere of economic activity.

Taking into simultaneous consideration several facts: the quantity of hotel enterprises, their total capacity and the medium ratio of hotel capacity use, all regions of Ukraine can be divided into three clusters. 27 regions of Ukraine were reviewed for clusters formation including the annexed AR Crimea and the city of Sevastopol.

While conducting cluster analysis on the basis of a row of experiments a decision was made to distinguish three clusters that explained by the fact that in each cluster the medium value of one or several features differ considerably from the values of these features in the other clusters.

The characteristics of medium features of values for the clusters is shown in Fig. 2.

According to the Fig. 2, the first group includes regions that have a considerable quantity of hotels and relatively high medium level of their load (the annexed AR of Crimea). In Kyiv, the highest hotel load of 42 % is observed.

The second group includes the city of Kyiv and Lviv region with a medium hotel quantity, but relatively high load.

The third group includes 24 regions of Ukraine with quite a low hotel quantity and a low level of load.

The regions of Ukraine under study were analyzed in the middle of each class. The model optimality criterion is changeability minimization inside the clusters ($r_{ij} \leq \min$) and changeability maximization between clusters ($R_{ij} > \max$). The statistical coefficient of connection i.e Euclid distance, was taken and is calculated with the formula (2.):

$$D(x, y) = \left\{ \sum (x_i - y_i)^2 \right\}^{1/2}. \quad (2)$$

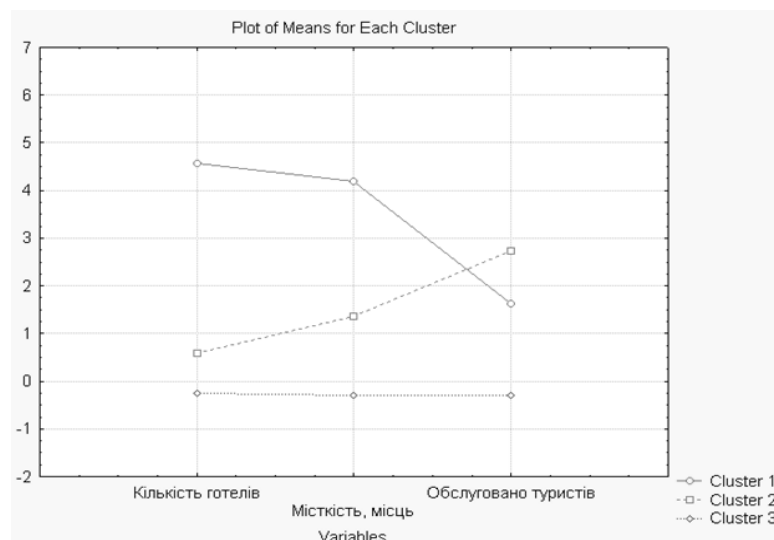

Fig. 2. The Characteristics of Medium Features of Values for Clusters

Euclid distance is calculated using primary but not standardized data. This is the prevailing mean of calculation that has the same advantages.

Distance matrix between centers of the three clusters that characterize clear objects distribution is represented in Tab. 2.

Table 2.

Clustering analysis of Ukraine regions according to the state of hotel enterprise

Variable	Analysis of Variance (Spreadsheet1)					
	Between SS	df	Within SS	df	F	signif. p
Кількість готелів	22,98825	2	3,011753	24	91,5941	0,000000
Місткість, місць	23,31379	2	2,686209	24	104,1488	0,000000
Обслуговано туристів	19,71216	2	6,287836	24	37,6196	0,000000

The level of object distribution level of objects in space concerning cluster center is characterized by the distribution value. Inter-group dispersion (Between SS) in accordance with all the received clusters is considerably higher than inside the clusters (Within SS) and the significance level (p) is lower than 0,01. In relation to this feature, all clusters of Ukrainian regions are similar. Thus, the obtained results of the cluster analysis are trustworthy.

The Conducted analysis demonstrates that the hotel industry in most regions is not enough developed. Though, in general in the last years, the total hotel quantity has increased. Such a dynamic increase was also stimulated by favorable tax policy for the hotels of “five stars”, “four stars”, “three stars” categories that had introduced been into exploitation or reconstructed by September 1, 2012. While fulfilling these conditions, the hotel industry income tax exemption for the period of 10 years [1], what is undoubtedly an attractive factor for business structures.

It is important to say that only around 20% of hotels in Ukraine have the category, i.e. the guarantee of service at a qualitative level (from economy to suite class).

According to the data on tourism and health resorts provided by the State Agency of Ukraine, Ukraine had were 503 hotels with the category in 2011 and in 2014 their quantity decreased to 181 units of accommodation [2]. This is partially stipulated by the voluntary certification of accommodation units that was introduced in 2012, that is why a lot of hotels refused to certify new hotels and to prolong the certificates in the operating hotels. Besides, the demand for hotels providing high quality services in accordance with the price is not high.

At the same time, Euro 2012 International Football Championship and positive investment climate created in this sphere attracted attention of international companies, and international hotel operators who entered the native market, were: Rezidor Hotel Group (Belgium), Best Western International (USA), Heliopark (Russia), Global Hyatt Corporation (USA), Rixos (Turkey), International Hotel Group (Great Britain), Accor (France), Fairmont (Canada). The location of hotels disposition which are members of international hotel networks, in the regions of Ukraine is shown in the Fig. 3.

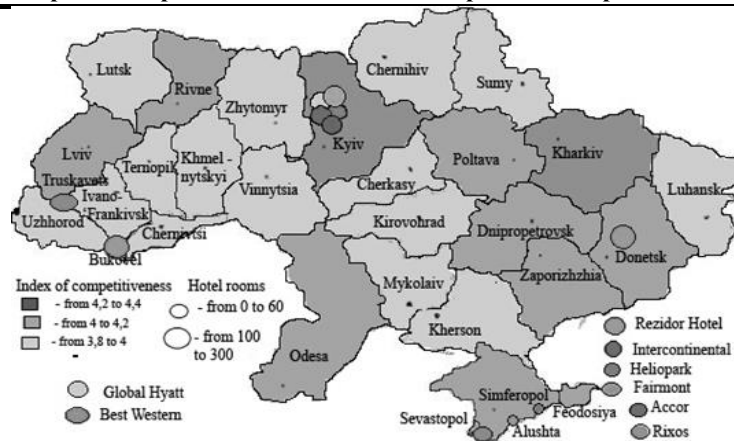

Fig. 3. Location of Hotels Being Members of International Hotel Networks in the Regions of Ukraine

The information in Fig. 3 shows that a considerable number of hotels included into international networks (45%) are located in Kyiv, which is the center of business and excursion tourism. It is also necessary to point out that those international hotel operators opened hotels in the regions of Ukraine, which until 2013 had had a relatively high level of competitiveness according to the competitiveness rating of Ukrainian regions in 2013, that was prepared by “Effective Administration” Fund supported by World Economic Forum.

The highest index in this rating was given to the city of Kyiv and Kharkiv region. However, all regions of Ukraine have improved their competitiveness index values within three years. According to corporate administration effectiveness Donetsk region (where military operations are conducted now) held 11th place in the world’s rating in 2013 and, thus this index was higher than for Switzerland, Canada and USA [3].

The international sport event in football positively influenced tourist state image formation in the world. However, the expected increase in the intensity of tourist streams into Ukraine after Euro-2012 did not happened and an increase in hotel enterprise quantity led to the decrease of their medium load. Besides, the level of hotels load in Ukraine had been quite low before.

The largest hotel capacity ratio use is observed in Kyiv (42%) and Sevastopol (31%) which testifies more effective exploitation of inventory and, correspondingly, higher profitability of the hotel enterprises. In the regional aspect, the hotel capacity use ration has considerable fluctuation range that is represented in Fig. 4.

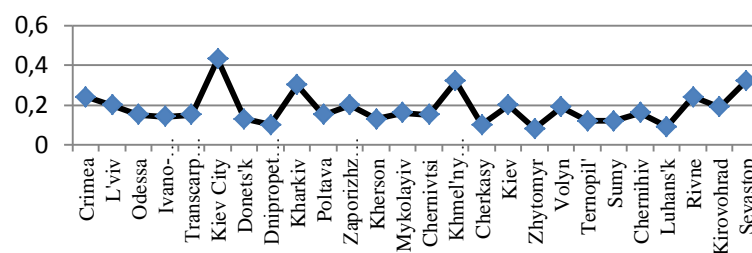

Fig. 4. Hotel capacity Use Ratio for the Regions of Ukraine

In average, in Ukraine hotel capacity use ratio is 0.18. It depends on one-time hotel capaciousness of some region and the quantity of tourists serviced there. In the formed management conditions of the hotel enterprises in Ukraine, the lower the total capacity, the bigger the quantity of tourists serviced, the more effectively the hotel inventory of the region is used.

It is worth to point out that in Ukraine accommodation units with low apartments cost and respectively with the absence of categorization, namely the certificate of compliance have a bigger load. The largest quantity of certified accommodation units is located in Kyiv region and the city of Kyiv – 55 hotels, Odesa region and the city of Odesa have 26 hotels, Lviv region and the city of Lviv – 24 hotels, Kharkiv – 17 hotels [2].

Categorized accommodations in Ukraine and city of Kharkiv in 2014 are shown in the Fig.5.

As you can see in Fig. 5, the biggest quantities of certified hotels are 3-star hotels. In Kharkiv, the majority of certified hotels have 4-stars. Just in this region there are 14% of four-star hotels of Ukraine. There are only two five-star hotels in Kharkiv nowadays: Kharkiv Palace and Superior Golf&Spa Resort. This state of hotel management reflects the demand on hotel services of the corresponding level in the native hotel market.

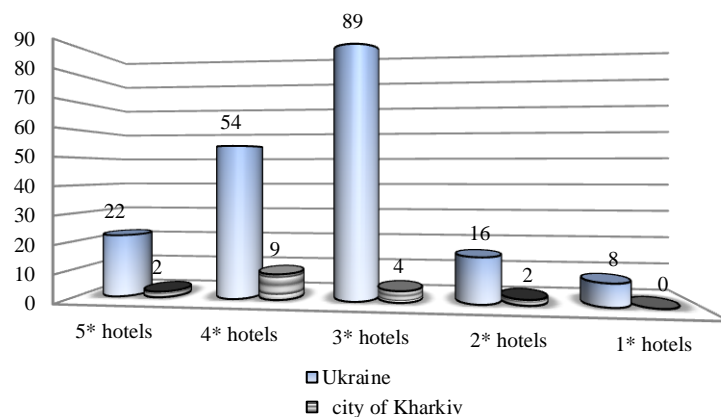

Fig.5. Categorized accommodation in Ukraine and city of Kharkiv in 2014

Categorization hotels in the countries of world can be made on the basis of obligatory and voluntary certification. Obligatory certification is the administrative method of state regulation of economic activity direction and is used due to the need in quick service level increase. However, such limit enterprise freedom of business conducting to a certain extent. The costs spent by the applicant on obligatory certification and on the fulfilment of all conditions necessary for certification are included in the cost price.

On the territory of Ukraine the services of hotel enterprises and public catering enterprises have been subject to obligatory certification since 1999, however, since 2012 in connection with complicated conditions of hotel enterprises management, the voluntary certification is provided.

The order on approval of the "Rules of Obligatory Certification of Hotel Services" No. 876, dated of January 27, 1999 lost its validity according to the order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine dated of July 30, 2012.

The order No. 876 of Ministry of Economic Development dated 30.07.2012 excluded the article 30 "Hotel Services and Food Services Provided by Subjects of Tourist Activity" from the "List of Products Subject to Obligatory Certification of Ukraine", approved by order of State Committee of Standardization, Metrology and Certification of Ukraine, dated August 30, 2001. Hotel services cover services rendered by hotels with or without restaurant to which the identical demands are determined.

Objects of the voluntary certification are hotel services that are provided by subjects of tourist activity (hotels, motels, tourist camps, mountain refuges, campings, health centers, rest centers and others) as well as the process of service provision.

Enterprises (organizations, establishments) are authorized as certification bodies of hotel services within the Ukrainian National System of Certification (UkrSEPRO) are entitled to conduct voluntary certification of the hotel services in Ukraine [4]. The functions of the authorized body on hotel categorization are fulfilled by the State Agency of Ukraine on Tourism and Health Resorts (DerzhTURIZMURORT). Bodies that conduct certification are well-informed about the demands and the State Statistics Service of Ukraine dated 1997. These guidelines are also intended for subjects of entrepreneurship related to tourist and hotel services provision in Ukraine.

The order of conducting hotel services voluntary certification is shown on the Fig. 6.

Categories for hotels and other objects that are intended for of temporary accommodation (living) services provision are established due to the results of voluntary temporary accommodation (living) services certification concerning life and peoples' health safety, defence of their property and environment safety with relation to the contract between the certification body and the owner or the person authorized by him and evaluation body for the hotel conformity to the demands of a certain category.

Hotel services certification is conducted according to the National Standards of Ukraine: "Tourist Services. Hotels Classification" [5] and "Tourist Services. Accommodation Units. General Demands" [6].

The National Standard of Ukraine on accommodation units spreads on accommodation units that are intended for tourist lodging. It establishes their classification and general demands. The demands of this standard spread on management subjects that provide services of accommodation units.

Today tourist services standardization in Ukraine is ensured by the standards that came into the force on January 1, 1997. These standards are accepted by International Board of CIS countries on Standardization, Metrology and Certification. That is why the same demands to the quality of tourist-excursion services are effective in Azerbaijan, Belarus, Armenia, Kazakhstan, Kirghizia, Moldova, Russian Federation, Tadzhikistan, Turkmenistan and in Ukraine, i.e. in the countries, which voted for its approval. Though Ukraine started the procedure of exit from CIS, ratified normative acts are valid on the territory of Ukraine, since harmonization of national normative and lawful acts system with the European system needs considerable legislative work and time.

So, in the tourist sphere in Ukraine standards represented in the Tab. 3. are valid.

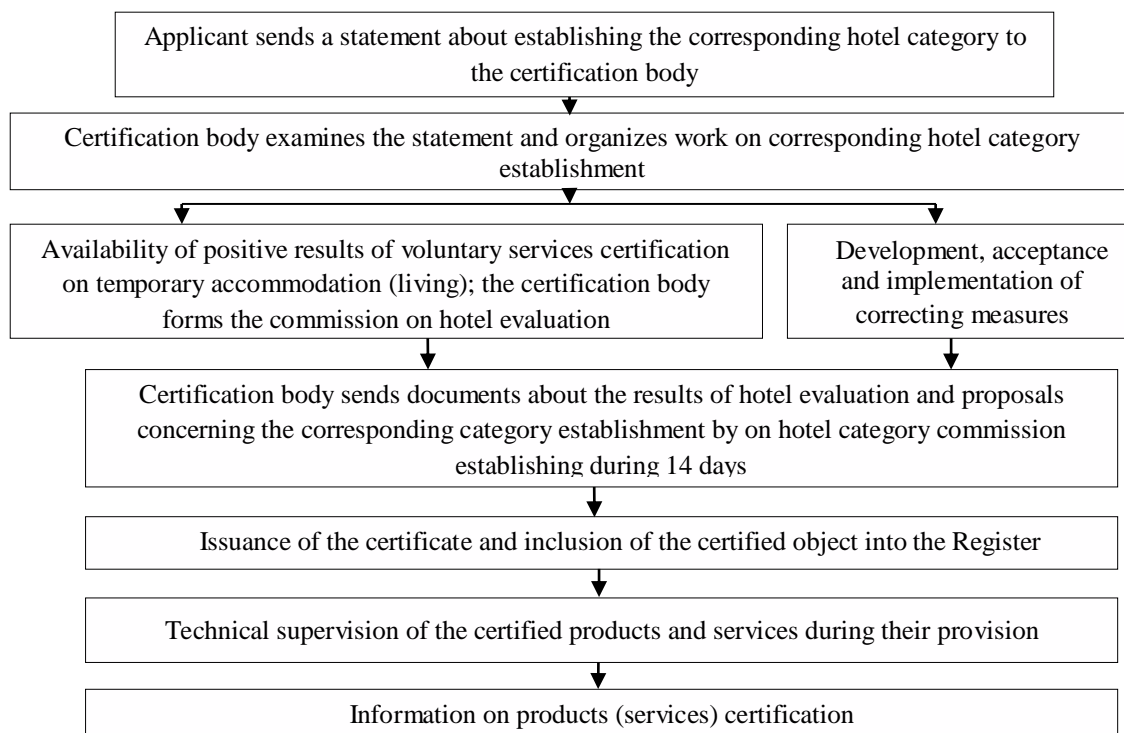

Fig. 6. The Order of conducting Hotel Services Voluntary Certification in the System of UkrSEPRO

Table. 3.

Standards in the Sphere of Tourism Valid on the Territory of Ukraine

Standard name	Content
Interstate standard GOST 28681.1-95 "Tourist Services Projecting"	Establishes the order of documentation while projecting tourist services and is intended for enterprises, organizations of different organizational and legal forms and citizen entrepreneurs, who provide tourist services
Interstate standard GOST 28681.2-95 "General Demands to Tourist and Excursion Services"	Establishes obligatory and recommended demands to the quality of tourist services that are provided by tourist enterprises independent from their departmental belonging and legal form
Interstate standard GOST 28681.3-95 "Demands to Tourist and Excursionist Safety Provision"	Establishes the demands to tourists and excursion services that provide life and health safety to tourists and excursionists, methods of their control and needed for the aim of obligatory tourist services certification. It is intended for enterprises of all legal and organization forms and citizens-entrepreneurs who provide tourist services to people.
Interstate standard GOST 28681.4-95 DSTU 4269:2003 "Hotels classification"	Establishes classification of hotels (motels) of different legal forms with the quantity of rooms more than 10.
Interstate standard GOST P 51185-98 DSTU 4268:2003 "Tourist services. Accommodation units. General demands"	Establishes accommodation units classification, general demands to the accommodation units and to the services that are provided in the accommodation units. On the basis of this standard, normative documents can be developed that define demands to the separate kinds of accommodation units. Establishes demands cannot be lower than this standard demands.

It is necessary to point out that standards do not limit the activity of hotels enterprises but provide recommendation for constant increase in their services quality.

Standardization and certification processes in different countries have the range of similar and different features. According to the common investigation conducted by the World Tourist Organization and World Hotel Association in 2004 in the 49 countries of the world, the classification is made by National Tourist

Administration together with the local government. In 48 countries, the problem of classification is solved by professional hotel associations (individually or together with the local government). Classification of accommodation units is obligatory in 46 countries. In 55 countries you need to receive a license to establish a hotel business. In 32 countries hotels can operate without the procedure of official classification [7]. The sequence of hotel services certification in France is shown in the Fig. 7.

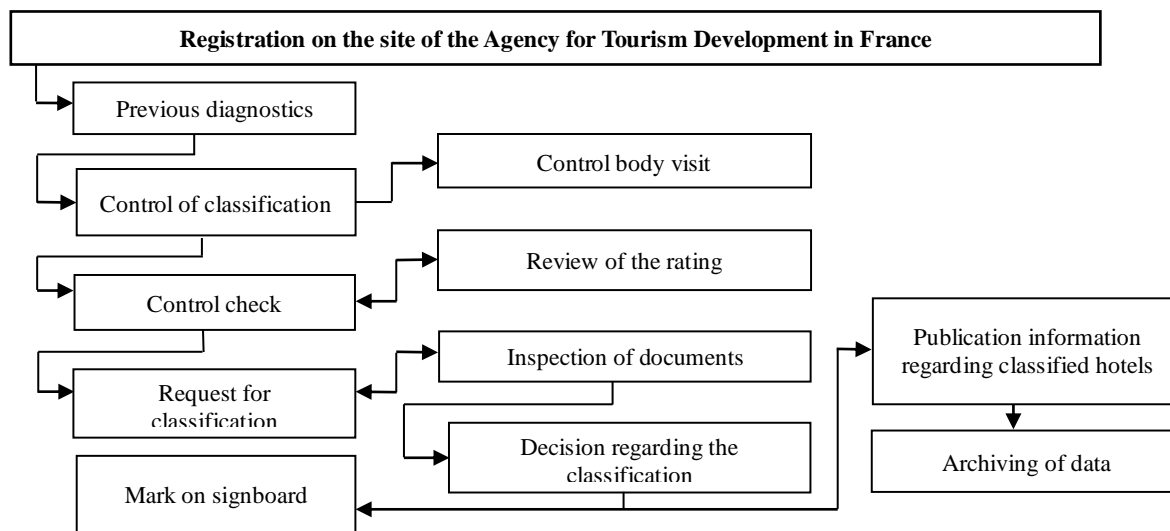

Fig. 7. System of conferring a Certain Category to the Hotels in France

Hotels certification in France passes several stages:

1. Registration in the system WWW.CLASSEMENT.ATOUT-FRANCE.FR (previous diagnostics);
2. Giving a statement on control check conducting;
3. Control body visit (check);
4. Results of the check and obtaining certificate.

In Ukraine, the certification is conducted only to the compliance to the obligatory demands by hotel. In France, certification is conducted according to the marks received by hotel according to the obligatory demands and demands “a la carte”.

Today there is the only international approach to the contracting conditions for the quality system appraisal of and it simultaneously regulates the relationship between the hotel enterprise and the client, which determined ISO 9000 standards.

Regulations of interstate standard ISO 9000 entitle the customer to influence more actively the quality of hotel services; provide a legislative base that foresees active role of the client in the process of servicing [7].

ISO standards 9000 describe the main provisions of the quality management system that are the object of these standards use and determine the corresponding terms. In Tab. 4, types of ISO 9000 standards are presented.

Table. 4.

Types of the Standards of ISO 9000 Series

Standard type	Main feature
ISO 9001	Includes demands to the quality management system for the cases, in which an organization needs to demonstrate its ability to provide a product that corresponds to the demands of customers and effective obligatory demands and are directed at customer satisfaction level increase.
ISO 9004	Includes recommendations concerning efficiency and effectiveness of the quality management system, which aims to improving the organization activity and satisfaction level of customers' and other interested parties' requests.
ISO 9011	Includes methodical instructions on the audit (checks) of the quality management system and environment protection.

Regulations of interstate standards cause the necessity of administrative decisions and planning systems reasoning. The particular attention is paid to the quality of servicing, directly related to hotel services production – control of qualitative servicing of technological processes, timely discovery service quality breaks [8].

ISO Standard 14000 is an international standard on ecological management systems creation. ISO 14000 is a family of standards related to the environment that exists to assist organizations [9]:

- to minimize the negative organization activity impact on the environment;
- to comply with the laws, rules and other ecologically-oriented demands;

- to constantly increase the level of social responsibility.

The Demands of ISO 14000 are the integral part of the ecological management and audit of European Union (EMAS) schemes. However, the demands of EMAS are stricter in issue of increasing ecological effectiveness of organization activity, complying with the ecological legislation, reporting and involving workers [8].

Having passed the standardization against the international quality standards ISO 14000 (System of Ecological management), the hotel can acquire the status of ECO-complex that makes it more attractive for European tourists. Hereby, VIP clients become the guests of the hotel more often and in the larger quantity than in regular good five-star hotel.

Thus, some changes have recently taken place in the sphere of hotel services certification in Ukraine. The introduction of voluntary certification discharges entrepreneurs from passing complex procedures and the necessity to comply with the list of resource and technical demands that require considerable expenses. That is justified if the hotel enterprise functions on the market segment with low effective demand and the main competitive advantage is low prices and tariffs on hotel services. Besides, the high level of standards quality is demonstrated by international hotel networks that have their servicing standards for providing of maximal competitiveness of their enterprises in the native hotel market.

In order to increase hotel services in Ukraine, it is necessary to solve the following tasks: using of economic regulation methods concerning stimulation of hotel services voluntary certification; updating of the resource and technical base of the hotels and the necessity of costs for their renewal and addition; improving technical provision; increasing in the professional level of leaders and operational of the hotel enterprises; improving of the evaluation and servicing quality control system; forming of an effective mechanism of hotel services price regulation in Ukraine.

Reference:

1. О внесении изменений в некоторые законы Украины относительно развития и подготовки гостиничной инфраструктуры к проведению в Украине финальной части чемпионата Европы 2012 года по футболу Закон от 08.07.2010 № 2468-VI [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/find:готель/Т102468.html
2. Офіційний сайт Держтуризмкурорт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.tourism.gov.ua/files/reestr_categor/Zhurna_reestrats_svid.pdf
3. Рейтинг конкурентоспособности. – Режим доступа : http://delo.ua/ukraine/gospolitika-stalavolnovat-biznesmenov-bolshe-chem-nalogi-rej-220623/?supdated_new=1402518262
4. Порядок проведення сертифікації продукції. Система сертифікації УкрСЕПРО (ДСТУ 3413-96) – уведено вперше. Чинний від 01.04.1997. – К. : 1997. – 11 с.
5. Засоби розміщення туристів. Послуги туристичні. Загальні вимоги. (ДСТУ 4268-2003) – уведено вперше. Чинний від 01.07.2004. – К. : 2004. – 9 с.
6. Класифікація готелів. Послуги туристичні (ДСТУ 4269-2003) – на заміну ГОСТ 2868 14-95. Чинний від 01.07.2004. – К. : 2004. – 13 с.
7. Мальська М. П. Готельний бізнес. – Режим доступа: <http://westudents.com.ua/glavy/90784-sistema-klasifikats-gotelv-v-span.html>
8. Международная организация по стандартизации. – Режим доступа : <http://www.iso.org>.
9. Системи управління довіллям. Вимоги і настанови із застосуванням. (ISO 14001-2004) – на заміну ДСТУ ISO 14001-97 : Чинний від 15.05.2006. – К., 2006. – 23 с.

Олександр Зима, Юлія Лола, Ганна Брусильцева

СТАН СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Анотація . Даний рукопис присвячено питанням якості готельних послуг в Україні, що забезпечується впровадженням ефективних рішень у державну систему стандартизації та сертифікації. Проаналізовано окремі елементи діючої системи класифікації готелів та засобів розміщення у порівнянні зі світовим досвідом. У даній статті наведено послідовність сертифікації готельних послуг на основі міжнародної, міждержавної та державної систематизації стандартів та деяких інших нормативно-правових актів у сфері стандартизації та сертифікації. Визначено сучасний стан і тенденції розвитку готельного господарства. За результатами наведених досліджень визначено динамічні зміни, які формують необхідність удосконалення правового забезпечення системи стандартизації та сертифікації готельних послуг. Розглянуто особливості розвитку готельного ринку в регіонах з високою та низькою туристичною привабливістю на основі основних показників діяльності готелів та використано методів кластерного аналізу. Проаналізовано та визначено основні організаційно-економічні фактори впливу на розвиток вітчизняних готельних підприємств. Серед таких факторів визначено державну політику в податковій сфері стандартизації та сертифікації готельних послуг та регіональний інвестиційний клімат.

Ключові слова: готельні послуги, стандартизація, сертифікація, турист, статистичний аналіз

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК
РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ**

Відповідальний за друк *Савіна Г. Г.*
Технічний редактор *Савін С. Ю.*

Підписано до друку 03.04.2017 р. Формат 60x 84/8.
Папір офсетний. Наклад 100 примірників.
Гарнітура Times New Roman. Друк ризографія.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл.-вид. арк. 25,83.
Замовлення № 961.

Надруковано з готового оригінал-макету
Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В. С.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи: серія ХС № 48 від 14.04.2005 р.
видано Управлінням у справах преси та інформації
73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2,
тел. (050) 133–10–13, e-mail: printvvs@gmail.com, vish_sveta@rambler.ru